

КАРТИНИ СВІТУ В АСПЕКТ ЛІНГВОКУЛЬТУРОЛОГІЇ,
ЛІНГВОКОГНІТИВІСТИКИ Й ЕТНОЛІНГВІСТИКИ

LANGUAGE MAPPINGS OF THE WORLD: LINGUACULTURAL,
LINGUACOGNITIVE AND ETHNOLINGUISTIC ASPECTS

УДК 811-115

DOI: 10.36550/2522-4077-2021-1-193-300-306

ЯКІСНО-КІЛЬКІСНІ АТРИБУТИ В АНГЛІЙСЬКОМУ
ДИСКУРСІ

Ірина КОБЯКОВА (Суми, Україна)

ORCID: 0000-0002-9505-2502

Researcher ID: M-3890-2018

E-mail: i.kobyakova@gf.sumdu.edu.ua

Світлана ШВАЧКО (Суми, Україна)

ORCID: 0000-0002-2119-1884

E-mail: s.shvachko@ifsk.sumdu.edu.ua

КОБЯКОВА Ірина, ШВАЧКО Світлана. ЯКІСНО-КІЛЬКІСНІ АТРИБУТИ В АНГЛІЙСЬКОМУ ДИСКУРСІ. У статті йдеться про семантичні девіації у номінативних та комунікативних одиницях, їх чинники в англомовному дискурсі. Фокусується увага на групі лексем багато, мало, що вживаються на позначення одноіменних понять. Емпатується увага на текстоцентричному підході до осмислення комунікативних одиниць – прислів'їв в корелюючих мовах англійській та українській. Інтегративним моментом зазначених комунікативних одиниць є їх структурно-семантичні характеристики. Робоча гіпотеза полягає в тому, що англійські номінативні одиниці позначені полісемією не лише в модусі мови, але вони також відкриті синкретизму, семантичній полікомпонентності у живому мовленні та мовленнєвій поведінці.

Ключові слова: семантична девіація, синергетика, поляризація, прислів'я, поняття добро, зло.

КОБЯКОВА Ірина, ШВАЧКО Світлана. QUALITATIVE-QUANTITATIVE LEXEMES IN THE ENGLISH DISCOURSE. The paper in question deals with the nominative units, their status in the English discourse. Attention is being focused upon the paradigm of lexemes a few / little, many / much. Special attention is being paid to proverbs with the above units. The proverbs in question are mostly one-sentence, two-block (theme, rheme), with one topic, devoid of fable and title. The evaluative semes are actualized by both lexemes (good, bad), seemingly chaotic. The basic lexemes are bifunctional; they have both nominative and evaluative functions. The words in question perform the actions of syncretism, polarization, lacunarity to meet demands of topicality, situations. Numeric words and their secondary denomeral formations are polyaspected, polyfunctional and polymodal units. The metasign quantity refers to units which verbalize the results of cognition by the seme quantity. The allonyms of this type objectivize the arrangement of number and measure groups. By quantitative words I understand the language units semantically charged with the general seme quantity and subemes number and measure. The different methods are involved to consider the nature of investigated units (in our case – numerals, words of weight and measure). Thus, the set of integrated methods are at work here: etymological, componential, contextual, and cognitive. The analysis of the latest research shows that investigated systematic and functional properties of modern English quantitative units, their inherent functional potential, regularities in language and speech systems, creates the bank of quantitative lexical units models. Numerals come to the forefront for they are used with discrete nouns and as mediators with indiscrete ones. The obtained results are aimed at further understanding of English words of weight and measure, which are nominated here as quantitative ones as those charged with general seme Quantity and corresponding subemes Number and Measure.

Keywords: semantic deviation, synergy, polarization, proverbs, notions of Good and Evil.

Постановка проблеми. В статті йдеться про аксіологічне навантаження якісно-кількісних лексем англійської мови (об'єкт дослідження), їх синкретичний стан та чинники (предмет дослідження). Матеріалом обрано англійські лексеми із значенням позитивного та негативного навантаження. Актуальність теми обумовлена її малодослідженістю, а також зростаючим інтересом лінгвістів до теми лакуарності у модусах мови, мовлення, мовленнєвої поведінки. Фокус уваги зосереджений на дослідженні прагматичних аспектів індефінітної ендозони, лінгвокогнітивного буття парадигми понять «багато» та «мало». Матеріалом пошуку слугують аутентичні наукові розвідки з релевантних проблем, а також авторські спостереження та узагальнення.

Концептуальний аналіз ословлених понять є вельми валоративним для осмислення теорії та практики перекладу. Правомірним вважаємо емпатувати увагу на маркуванні понять «мало» та «багато» у річищі теорії концептуалізації та категоризації, комплексного гносеологічного підходу до етнологічно-онтологічних рис екстеріоризаторів, до розпізнання механізму добудови, про питання самоорганізації та самоконтролю в процесі жанрової еволюції та її топікальності (Карасик, 2011, Пименова, 2011).

Парадигма «багато»/«мало» представлена в англомовному дискурсі на теренах сучасної методології – в душі антропоцентризму, синергетизму, в модусах мови, живого мовлення та мовленнєвої поведінки, у процесах конвергенції та дивергенції, пролонгації, компресії, хаосу та порядку, в лінійному та нелінійному кодуванні, у парадигмі адекватного та еквівалентного перекладу (Vilous, 2020: 2671) у семіозисі диктуму та фактуму, імплікації та екстеріоризації, первинного та вторинного конструювання, у процесі будови та добудови мови (Домброван, 2015).

Аксіологічний характер пізнання є вельми ургентним в річищі осмислення онтологічно-гносеологічної єдності лінгвокогнітивних процесів семантизації. Аксіологічний компонент – обов'язковий референт позначення референта. Оцінка має свій семантичний дизайн. Вона вмотивована негативним або позитивним змістом. Оцінка орієнтована на адресата. Оцінювання має щільне представлення у прислів'ях. Спрацьовують при цьому різні чинники – емоційний, естетичний, утилітарний, моральний, соціальний та стандартний. Оцінка – це соціально усталене або візуально зафіксоване позитивне/негативне бачення суб'єкта. Оцінка маркована експліцитно або імпліцитно. Параметризація оцінки включає адресанта, адресата, референта, стандарт оцінювання, атрактори та репелери, діагностування жартів, спонукальну інтенцію експресивного ословлення, соціальні вподобання. Оцінне значення пронизує диктум та фактум висловлення як такого, що спонукає адресата до реалізації ідеалізованої моральної моделі поведінки, до актуалізації комунікативного наміру. Негативна оцінка полягає у зміні поведінки адресата в кращу сторону, вербалізує осуд негожої манери, виправлення негативного стану справ. Спонукування таким чином є неможливим без звернення до оцінки. Негативна оцінка дій – висловлення осуду.

Для того, щоб позначати оцінку, необхідно мати позначуване, оцінюваний денотат. «Мало» та «багато» семантизуються адресно. Ці оцінки є компарабельними між собою та стосовно до пізнавальних результатів (Швачко, 2010). Не завжди «багато» має однойменну сему та позитивну оцінку. Пор.: укр. *Що занадто, то не здраво*; англ. *More than enough is too much*. Це положення матеріалізується у цілій низці прислів'їв англійської та української мов. *Багато розмови, а розуму мало / Much ado about nothing. З великої хмари та малий дощ / A small leak will sink a great ship.*

Підсвідомо вважаємо, що багато краще ніж мало: *Дитині дай волю, так сам підеш у неволю / Too much love of the parent corrupts the youth.*

Перевернуте алогічне висловлювання стилізувалося позитивними елементами з ефектом оцінювання «навпаки». Поляризація спрацювала при виборі комедійного представлення дидактичної настанови. Напрямки несерйозного представлення є лакуарними по відношенню до серйозного бачення референтів як такими, що позбавлені здорового глузду, канонізованих лакун.

Поняття «багато» та «мало» пов'язане таким чином з пізнавальним процесом, результати якого ословлюються точно або невизначено, неточно або приблизно, апроксиматично або індефінітно. Семантизація понять «багато» та «мало» актуалізується у кластері прислів'їв з однойменними лексемами. За традицією у конгруентних словах позначаються семи «багато», «мало». Контрастивний аналіз зазначеної парадигми прислів'їв верифікує спостереження та обґрунтування тези про те, що прислів'ям як малим текстам притаманне явище семантичної щільності та девіації. Темо-рематична щільність включає синкретичну діаду інформативності та спонукання. Пор. прислів'я з семою «багато»: *Багато бажати – добра не бачити / All cover, all lose. Багато грошей – багато друзів / The rich has many friends. Багато пити – мало жити / Drinking a lot, living a little*. Оцінні преференції надаються в прислів'ях: *Більше діла, менше слів / Deeds, not words. Actions speak louder than words*. Прислів'я із семою «мало» також утворюють декілька семантичних парадигм на позначення індефінітної оцінки: *Коротко і ясно (багато в декількох словах) / Brevity is a soul of wit. На правду мало слів / Truth needs not many words. Компаративна валоративність спрацьовує у симбіозі: Слів густо, а в животі пусто / Hungry bellies have no ears. Сума правд є неправдою / Too many truths are untruth*. Прислів'я як готові одиниці мови мають гуманний характер, інтендують побажання доброго начала та анігіляції зла, недобррозичливих вчинків, моральних ляпсусів, негідних вчинків. Прислів'я – це компресовані фольклорні малі тексти моралізаторського наповнення, як такі, що пропагують кращий досвід та креативне мислення. Дидактична цінність досліджуваних текстів полягає в ідентифікації лакун, в осмисленні їх чинників, текстоцентричної еволюції, лінгвокогнітивного буття атракторів та репелерів, лінгвокреативних аспектів номінативних та комунікативних одиниць у перекладацькій практиці.

Вкраплення в шкалярне омовлення результатів когнітивного процесу свідчить про те, що пізнання – це вічний ментальний процес, білі плями якого відкриті для делакунізації, для поглиблення теорії наукової картини світу. Ідея Небуття, Відсутності, Ніщо не закрита для лінгвістичного пошуку, розкриття таїн об'єктивного світу. Дієвим є принцип не знаємо → пізнаємо → ословлюємо (Швачко, 2006).

Оцінювання предметів у процесі спілкування відбувається шляхом мовних одиниць, зареєстрованих у словниках та в пам'яті носіїв мови, а також – шляхом використання інновацій, що з'являються у нестандартному образі. Поява номінацій Багато та Мало в епідигматичному домені є вельми валоративною для осмислення тенденції розвитку топікових парадигм, процесів еволюції та інволюції, конвергенції та дивергенції, дієвості законів антропоцентризму, динамізму та адаптивності. Діючими та універсальними залишаються закони синергетики («співпраця» – паттерни самоорганізації та самоконтролю). Діахронічні вкраплення в епідигматику є релевантними для семантичного та формального девіаційного буття об'єктів. Номінативні одиниці (НО) представлені у мовному модусі двома групами – назвами предметів та понять. НО кожної із них мають альтернативний статус творення або перцепції, але при цьому обов'язковим є використання прецедентного досвіду носіїв мови. Явище мовного синкретизму (різновиди від бісемії до полісемії) свідчить про те, що семантичне буття кожного слова в процесі своєї еволюції девіюють в іншу семантичну нішу. Ретроспективне буття кожного слова «вітає» нове призначення, а це потребує відповідного коментування та тлумачення. Коли сема слова нігілюється, нове значення стає узуальним, а з часом – стабільним. При цьому старе значення може зникати, архієзуватися, лакунізуватися, а діахронічні вкраплення нагадують про зв'язок цивілізацій. Зв'язок часів є вельми значущим для експлікації лінгвокогнітивних процесів. Експерти епідигматики відкривають родзинки лінгвокогнітивного буття мовних одиниць, але при цьому лакунарність не зникає. Буття у мові відбиває буття думки. Але думка, як хмара, не завжди падає рясним дощем. У лінгвістичній науці скриті білі плями є вічними об'єктами творчого пошуку. Сага про ніщо, про білі плями, про пусті клітини є топіковою, особливо – у дефініціях аутентичних словників. Дефініції не є завжди останньою інстанцією експлікації (Швачко, 2006).

Поняття Мало / Багато розкриваються у лінгвістичному аналізі за допомогою їх маркерів на морфемному, лексичному, граматичному, фразеологічному рівнях мови. Пор.

англ.: *bluish, fiftyish, sweetish, milliard, coward, booklet, fearless, polyglot, minitext, polysemy, underdo, overvalue*. Афікси на позначення Мало / Багато мають різні етимологічні витoki та прояви у мовних підсистемах. Поліаспектність зазначених маркерів гідна уваги лінгвістів, зацікавлених у проблемах Ніщо, Дещо, Мало, Багато.

Причетним до стилістичного феномена є оксиморон, що ословлює об'єкт неочікувано. Пор. англ.: *low skyscrapers, horribly beautiful, sweet sorrow, poor millionaire, crying silence, littlest great man, darkly pure, open secret, sun weather friend, worst friend, uncrowded crowd*. Асемантична валентність генерує й стилістичний засіб літоти, яка омовлює компоненти Мало, зменшення шляхом словесної образності.

Експліцитні та імпліцитні засоби контрасту є вельми фреквентивними: англ. *hope is a good breakfast but is a bad supper* (Bacon); *A rich man is nothing but a poor man with money* (G. Mencken).

Релевантними до Ніщо є саги про його «побратимів»: укр. *Дещо, Щось*, рос. *Нечто, Некогда, Негде*, англ. *Something, Certain*.

Філологічний досвід свідчить, що немає незначних слів, діючими є творчі пошуки, зусилля для розуміння таїн семіотичних одиниць англійської мови для омовлення референтів, дієвості соціальних та лінгвальних факторів. Валоративними залишаються принципи динамізму, адаптивності, антропоцентризму. Концептуальне бачення об'єкту дослідження базується на осмисленні досвіду лексикографів, експертів-дослідників із релевантних питань. Комплексний аналіз кластерів номінацій Багато, Мало стосується їх етимологічних витоків, лексичного та граматичного наповнення, епідигматичних тенденцій семантичних та формальних девіацій (Кобякова, 2014).

Домінантними в парадигмах Мало / Багато є лексеми: *little / few, much / many*. Пор. *Much water, to swim much, to be one too many, the little small quantity, take very little pain*. Вибір слів в англomовних парадигмах детермінується чинником дискретності та недискретності денотатів. Кількісні ознаки притаманні як предметам, так і явищам, про що свідчать монолексемні та полілексемні одиниці типу англ. *small, little, much, little green man, Little Fox, much ado about nothing, to eat much, to think much, to have a few, but not many, many a man, many a time*.

Лексема *little* та її варіанти звучать алітеративно у секундарних одиницях типу англ. *hopeless, fearless, last but not least, Lesser Asia*. У дериватах з *-less* суфікс не зберігає квантитативної семи, що не є притаманним суфіксу *-most (furthest)*. Лексикографічна паспортизація досліджуваних слів презентує їх синонімічні паралелі, алоніми: *much – a great quantity, a good quantity, a lot of, great in quantity, amount, extent, degree; many – a lot, a large indefinite number, numerous, considerable, not few*. Зазначені слова тяжіють до лексико-семантичного поля кількості, про що свідчать їх спільні алоніми (*quantity, number*), взаємоназивання (*many – not few, little – not much*), спільні конкретизатори (*good, numerous, considerable, enough*). Ознака кількості специфічно маркується на епідигматичному векторі (Webster's New World Dictionary, 1959).

Пор. англ.: *muchness, many-sided, many-staged, fewness, little-go, littleness, the least, the many, etc*. Валоративність зазначених номінацій проявляється в процесах лексикалізації словосполучень, збільшення корпусу фразеологізмів. Наприклад: англ. *little – green man, Little Fox, little by little, not a little, too little, after a little, little things, from little on; least said and soonest mended*.

Досліджувані слова представлені у фразеологічних полілексемних одиницях типу англ. *Little things amuse little minds; Much ado about nothing*.

Кількісні значення дескриптуються синтаксичними словосполученнями типу англ. *row – a number of persons or things in a line; ruck – a number of ordinary, commonplace people or things; school – a large number of fish swimming together; scores – very many; school – a great number (esp. of fish in school)*.

Стилістичний прийом *litotes* перегукується з лексичною експліцитною парадигмою: англ. *little ways, little singer, from little up, the more you know – the more you forget, the more you forget – the less you know*. Семантично близьким словам аксіоматично притаманні спільні епідигматичні вектори. Так, прикметник *small* («little», «not large») відкритий тенденціям

формальних та семантичних девіацій). На відміну від *small* лексема *little* генерує граматиалізований суфіксом *-less*. Ступені порівняння *small* позначені синтетичністю. Пор. англ. *little- or less or lesser; littlest, least. Small refers to size, amount; degree; duration; small brevity.*

Поняття Багато та Мало позначаються не тільки однойменними одиницями. Існує ціле поле гетерогенних маркерів їх омовлення. Пор.: англ. *booklet, birdie, manysided, polysemy, multitude, minority, majority, numerous; a slice of bread, a tiny number of people, a fair amount of money, oceans of wishes, thousands of pardons, miles of roads, bushels of girls.* Семи «багато», «мало» реалізуються експліцитно: морфемами, словами, вільними та фразеологічними словосполученнями. Стабільним джерелом поповнення лексико-семантичної парадигми виступають, з одного боку, числівники, а з іншого, – слова міри та ваги, що генерується процесами детермінологізації вихідних термінів (Швачко, 2010).

У корпусі англійських позначень Багато, Мало виокремлюється група одиниць з немаркованими (або майже немаркованими) у поверхневій структурі імпліцитними смислами, що притаманне пареміям в інтралінгвальних та інтерлінгвальних культурах. Пор.: англ. *Be swift to hear, slow to speak* – укр. *Говори мало, слухай багато, а думай ще більше;* англ. *A small rain lays great dust* – укр. *З малої хмари великий дощ буває.*

Номінаціям понять Багато, Мало, Ніщо притаманне явище спустошеності, деквантифікації. Це спостерігається в семантичній девіації суфікса *-less*, що генетично походить від *little* (точніше – компаративної форми *less*). У словах з морфемою *-less* десемантизується кількісне значення, скоріше позначається його відсутність. Пор. англ. *fearless, hopeless, homeless.* Семантична спустошеність та деквантифікація простежуються також у фразеологізмах з іншими одиницями, які зазвичай еволюціонують від предметного значення. Пор. англ. *two heads are better than one, to miss a mile, thousands of pardons, inches of love, scruples of conscience, ells of beer, span of life, bushels of girls, fathoms deep in love, one in a thousand;* укр. *борода з лікоть, а ума з ніготь, пучок радості, купка осель, баняк розуму, тощо.*

Десемантизація кількісних одиниць спостерігається у скоромовках та курйозах типу англ. *An ounce of good life is better than a pound of pardon.* В англійській мові виокремлюється об'ємна парадигма лексичних конкретизаторів на позначення партитивності та збірності. Пор. англ. *a piece of chalk, a bit of bread, a cake of soap, a slice of lemon, a lump of sugar, a cake of soap, a sheet of paper, a bar of chocolate, a flock of birds, a flight of doves, a heard of cows, a team of horses, a bill of cotton, a crowd of people, etc.*

Лексеми *little, few, much, many* на синтаксичних просторах англійської мови представлені різними частинами мови (Решитько, 2020: 221), що детермінуються семантичним навантаженням та синтаксичною позицією. Пор. англ. *He knows a little of everything, after a little you will feel better, from little up he has made a less of reading. Less did he think of little ones? Will you come a little way with me?* До архаїчних структур тяжіють словосполучення типу *many a man, many a story,* тощо.

Актуальність номінацій Багато, Мало об'єктивується їх наявністю у:

- списках етимологічних дублетів *far – father, further – farthest, furthest; late – later, latter – latest, last; little – littler, less, lesser – littlest, last;*
- семантичній девіації, у сплесках десемантизації (*hopeless, homeless*);
- конвертованих структурах *much ado about nothing; in one's terms;*
- парадигматичних рядах квантитативного наповнення (*furthermost, so much the more, all the more*);
- епідігматичних конструкціях (афіксація, словоскладання, конверсія);
- неочікуваних курйозах, плеоназмах типу (*gentlemostest, orangemostest, the little small quantity*).

Висновки з даного дослідження і перспективи. Робоча гіпотеза полягає в тому, що англійські номінативні одиниці позначені полісемією не тільки у модусі мови, але вони також відкриті синкретизму, семантичній полікомпонентності у живому мовленні та мовленнєвій поведінці. Свідками цього феномену є референти з логіко-конотативним значенням – інформативному та оцінному. Аксіологічне значення – атрибут інтеграції мови

та мислення, що відображає результати лінгвокогнітивного процесу, соціокультурної діяльності людини. Шкала оцінок як результат омовлення етапів пізнання формалізується у межах від 0 до 1. Шкалярна валоризація оцінок включає і точку лакунарності – зникнення якогось семантичного елемента. Лакунарність – універсальна точка опори виміру континуума. Зіткнення суб'єкта пізнання з об'єктивним світом верифікує певні цінності, на яких фокусується увага суб'єкта. Деякі ознаки при цьому залишаються лакунарними, без уваги соціуму. Серед прагматичних висловлень з негативною оцінкою виокремлюються мовленнєві акти, вимоги, заборони, погрози, заклики, застереження, прогнозування, які мають за мету уникнути небажані наслідки. Пейоративна оцінка є потужним механізмом з огляду на те, що негативно оцінні судження мають велику виправну силу. Вони імплікують доброзичливе ставлення до адресата, скриваючи свої інтенції та омовлюючи їх відповідними аксіологічними маркерами.

Спільні універсальні концепти діють аксіоматично прозоро. Базові лексеми залишаються стабільними та однойменними стосовно концептів. До широко відомих понять належать «багато» та «мало» («much», «many», «little», «few»). Зазначені лексеми – екстеріоризатори маркують ознаки референтів. Окремо без позначуваних референтів вони не вживаються, за виключенням нумеративної функції в операціях із числами.

Багато є таємниць у світі, а серед них – мова, яка вивіщує людину над світом, робить її нездоланною. Мова – найбільший духовний скарб, в якому народ виявляє себе творцем, передає нащадкам свій досвід і мудрість, перемоги і славу, культуру і традиції, думи і сподівання. Мова як гетерогенне явище потребує глибокого осмислення, комплексного підходу до наукового її буття. До лінгвальних таїн тяжіє і явище лакунарності забутих або непізнаних феноменів, що в перспективі є «вічним двигуном» нових відкриттів, до яких тяжіє і проблема Ніщо. Перспективним вважаємо вивчення шкалярних посередників оцінки із семами «middle», «more», а також – статусу переліку як чинника омовлення, кількісно-якісних ознак денотатів, тенденцій до деквантифікації та десемантизації складників мовного поля кількості.

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Карасик В. И. Самоирония в поэтическом тексте // Знак – свідомість – знання: зб. наук. праць / голов. ред. В. І. Теркулов. – Горлівка : ГДПІМ, 2011. – Вип. 1. – С. 31–39.
2. Кобякова И. К. Лингво-когнитивный модус английских квантитативных слов / И. К. Кобякова // Problems of combination of individualization and unification in language systems within modern communicative trends. – London : GISAP, 2014. – P. 36–40.
3. Пименова М. В. Концепт надежда и способы его объективации в русской языковой картине мира // Знак – свідомість – знання. – Горлівка : ГДПІМ, 2011. – Вип. 1. – С. 14–31.
4. Решитько А. Д. Основні концепти фантазійного дискурсу / А. Д. Решитько І. К. Кобякова // Наукові записки. – Вип. 187. – Серія: Філологічні науки. – 2020. – С. 220–224.
5. Синергетика в филологических исследованиях : монография / Т. И. Домброван, С. М. Еникеева, Л. С. Пыхтовникова и др.; под общ. ред. проф. Л. С. Пыхтовниковой. – Х. : ХНУ им. В. Н. Каразина, 2015. – 340 с.
6. Швачко С. О. Навчити вчитися! / С. О. Швачко. – Вінниця : Нова Книга, 2006. – 136 с.
7. Швачко С. О. Числівник англійської мови: навч. посіб. / С. О. Швачко, С. В. Баранова, І. К. Кобякова та ін.; за заг. ред. С. О. Швачко. – Суми : Вид-во СумДУ, 2010. – 171 с.
8. Bilous Oleksandr (in co-authorship). Omission and Addition in the Translation of Deutsche Welle TV News from German into Ukrainian // Journal of Critical Reviews. VOL 7, ISSUE 18, 2020. – P. 2670 – 2679.
9. Webster's New World Dictionary. – USA, 1959. – 632 p.

REFERENCES

1. Karasyk V. Y. Self-irony in the poetic texts // Zb. nauk. prats «Znak – svidomist – znannia» / holov. red. V. I. Terkulov. – Horlivka : HDPIIM, 2011. – Vol.1. – P. 31–39.
2. Kobiakova I. K. Linguo-cognitive modus of the English quantitative words / I. K. Kobiakova // Problems of combination of individualization and unification in language systems within modern communicative trends. – London : GISAP, 2014. – P. 36-40.
3. Pymenova M. V. Concept «Hope» and its objectivization in the Russian language worldview // Zb. nauk. prats «Znak – svidomist – znannia» / holov. red. V. I. Terkulov. – Horlivka : HDPIIM, 2011. – Vol. 1. – P. 14–31.
4. Reshytko A. Main concepts of fantasy Discourse / A. Reshytko, I. Kobiakova // Research Bulletin. – Issue 187. – Series: Philological Sciences – Kropyvnytskyi: Publisher «KOD», 2020. – P. 220–224.
5. Synergetics in the filological investigation: monograph / T. Y. Dombrovan, S. M. Enykeeva, L. S. Pykhtovnykova y dr.; pod obshch. red. prof. L. S. Pykhtovnykovoii. – Kh. : KhNU im. V. N. Karazyna, 2015. – 340 p.

6. Shvachko S. A. Teaching to study! manual / S. A. Shvachko. – Vinnytsia : Nova Knyha, 2006. – 136 p.
7. Shvachko S. O. Numerals of the English language: manual / S. O. Shvachko, S. V. Baranova, I. K. Kobiakova ta in.; za zah. red. S. O. Shvachko. – Sumy : Vyd-vo SumDU, 2010. – 171 p.
8. Bilous Oleksandr at al. Omission and Addition in the Translation of Deutsche Welle TV News from German into Ukrainian // Journal of Critical Reviews (Index SCOPUS). VOL 7, ISSUE 18, 2020. – P. 2670 – 2679.
9. Webster's New World Dictionary. – USA, 1959. – 632 p.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ

Ірина Кобякова – кандидат філологічних наук, професор, завідувач кафедри германської філології Сумського державного університету.

Наукові інтереси: мовознавство, перекладознавство, текстологія.

Світлана Швачко – доктор філологічних наук, професор, професор кафедри германської філології Сумського державного університету.

Наукові інтереси: категорії кількості у дистантних мовах, типологічні аспекти, категорії текстів, метамова перекладу, інтеграція вербальних та невербальних засобів спілкування, наївна та наукова картини світу.

INFORMATION ABOUT THE AUTHORS

Iryna Kobyakova – Full Professor, Ph.D. in Philology, Head of the Department of Germanic Philology Sumy State University.

Scientific interests: discourse analysis, text linguistics, theory of intertextuality and interdiscourse.

Svitlana Shvachko – Doctor of Philology, Full Professor, Professor of the Department of Germanic Philology Sumy State University.

Scientific interests: category of quantity in distant languages, typological aspects, category of texts, metalanguage of translation, integration of the verbal and body language in translation, naive and scientific picture of the language.

УДК 378.81

DOI: 10.36550/2522-4077-2021-1-193-306-312

ФОРМУВАННЯ У СТУДЕНТІВ «КАРТИНИ СВІТУ» ІНШОЇ КУЛЬТУРИ В ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Тетяна КОЛБІНА (Харків, Україна)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5296-5985>

Scopus ID: 57211374511

e-mail: Tetiana.Kolbina@hneu.net

КОЛБІНА Тетяна. ФОРМУВАННЯ У СТУДЕНТІВ «КАРТИНИ СВІТУ» ІНШОЇ КУЛЬТУРИ В ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ. У статті досліджено шляхи формування у студентів «картини світу» іншого народу в процесі вивчення іноземної мови на основі концепції культурного розвитку людини і теорії діяльності, що розроблена представниками когнітивної психології (Л. Виготським, О. Леонтєвим, П. Гальперіном, І. Зимньою та іншими). Результатом вивчення іноземних мов мають стати набуття міжкультурної компетентності на основі сформованої «картини світу» іншого народу, що забезпечує ефективну взаємодію між комунікантами з різних культур.

Ключові слова: мова, культура, картина світу, міжкультурна комунікація.

KOLBINA Tetiana. FORMATION of STUDENTS' "WORLD VIEW" of ANOTHER CULTURE in PROCESS of STUDYING FOREIGN LANGUAGE. A new view has been formed on studying foreign languages nowadays: the aim is to make students aware of peculiarities concerning consciousness and culture of another people, that is reflected in its language. The result of studying foreign languages is the acquired intercultural competence based on the formed «world view» of another people, that provides efficient interaction among communicators from various cultures. The article deals with the ways of forming students' «world view» of another people in the process of studying a foreign language on the grounds of the concept regarding a person's cultural development and the theory of activity, that is worked out by representatives of cognitive psychology (L. Vygotsky, O. Leontiev, P. Galperin, I. Zymnia and others). The results of their scientific search have proved that that the language is inseparably connected with the people's culture; its studying should be realised in a sociocultural context; a sufficient level of mastering a language, which allows